

Bilaga 2

Riktlinjer för hantering av fordon för kommunkoncernen Stockholms stad.

Dessa riktlinjer gäller samtliga nämnder och [bolagsstyrelser](#) inom Stockholms stads kommunkoncern. Riktlinjerna utgår ifrån ”Fordonsstrategi för kommunkoncernen Stockholms stad” beslutad av kommunfullmäktige.

Riktlinjerna omfattar:

- Grundläggande principer
- Fördelning av roller och ansvar
- Anskaffande av fordon
- Fordonsdrift
- Avyttring
- Bilpool

Grundläggande principer

Utgångspunkt i dessa riktlinjer är behovet av resa i tjänsten. Hur anställda i kommunkoncernen Stockholms stad (Stockholms stad) planerar och utför sina resor i tjänsten påverkar miljön och människors hälsa i staden. Bilpoolsfordon ska vara första valet när en bil behöver användas. Dessa är ekonomiskt mer fördelaktiga vid sällanresor och ger möjlighet för fler stockholmare att få tillgång till bilpoolsbilar.

Stockholms stads tjänstefordon används när bilpool inte kan täcka behovet för de tjänsteresor som ska utföras.

För leasade eller egenägda fordon som har körsträckor under 750 mil/år ska nämnder och [bolagsstyrelser](#) utreda om alternativa lösningar (gång, cykel, kollektivtrafik, bilpool) kan ersätta det aktuella fordonet. Det kan finnas skäl till att behålla fordon med korta körsträckor, eller nyanskaffa fordon där korta körsträckor förväntas.

Stockholms stad bör ha en restriktiv hållning gällande egen bil i tjänsten. Egen bil i tjänsten bör endast förekomma i undantagsfall.

Stockholms stads fordon är arbetsredskap och får endast användas i tjänsten. Privat körning med fordonen är inte tillåtet. (Förmånsbilar används som privatbilar och är undantagna från denna regel).

Mindre avsteg från riktlinjerna kan göras genom beslut av förvaltningsdirektör/bolags VD. Mindre avsteg kan t ex vara undantag för dubbdäck. Beslut ska motiveras.

Ändring av riktlinjer för hantering av fordon för kommunkoncernen Stockholms stad

Kommunfullmäktige fattar beslut om dessa riktlinjer för fordonshantering.

På delegation av kommunfullmäktige kan kommunstyrelsen besluta om revideringar i riktlinjer som inte påverka riktlinjernas huvudsakliga innehåll. Stockholms Stadshus AB uppmanas då att ge alla [bolagstyrelser](#) inom koncernen i uppdrag att anta av kommunstyrelsen beslutade revideringar av riktlinjerna.

Roller och ansvarsfördelning

Nämndernas och [bolagensstyrelser](#)s ansvar

Varje nämnd och [bolagstyrelse](#) ansvarar för sitt fordonsinnehav och att fordonsinnehavet motsvarar fordonsbehovet.

Alla nämnder och [bolagstyrelser](#), som äger eller leasar fordon till den egna verksamheten, ska ha en person som är fordonsansvarig. Den fordonsansvarige ska fungera som ett stöd i alla fordonfrågor på den egna förvaltningen eller bolaget.

Den fordonsansvarige har ansvar [för](#) att:

- säkerställa årligen att förare inom den egna organisationen har giltiga körkort
- rapportera fordonsskador till fleet-management funktionen för att Stockholms stad på sikt skall kunna arbeta med förebyggande åtgärder
- vara uppdaterad om vilka avtal och riktlinjer som gäller för Stockholms stads fordon
- svara för den lokala avtalsuppföljningen

- samråda med fleet-management funktionen gällande avrop/beställning, administration, drivmedel, service och avyttring av fordon med undantag av förmånsbilar
- meddela fleet-management funktionen om kommande behov av [leasingfordon inför den årliga förnyade konkurrensutsättningen](#) fordon med en totalvikt på högst 3,5 ton och behovet av bilpoolsfordon [inför de årliga samordnade avropen](#)
- avropa/beställa fordon med en totalvikt om högst 3,5 ton [utifrån den förnyade konkurrensutsättningen enligt de samordnade avropen](#), undantaget förmånsbilar
- ~~ta hjälp av serviceförvaltningen vid genomföra~~ upphandlingar av fordon med en totalvikt över 3,5 ton
- ~~hos Transportstyrelsen registrera fordon tillhörande ett bolag på bolagets organisationsnummer och registrera fordon tillhörande en nämnd på det filialnummer tillhörande den egna nämndens. Organisationsnummer och filialnummer finns på stadens intranät.~~
- [nämndens/bolagets fordon är registrerade hos Transportstyrelsen på ett korrekt sätt.](#)

Servicekommitténs ansvar

Servicekommittén ansvarar för att genomföra alla de upphandlingar som följer av dessa riktlinjer inom områdena:

- ~~Inköp av~~ fordon med en totalvikt om högst 3,5 ton
- Stationstankning
- Service för egenägda fordon
- Leasing
- Administration
- Bilpoolstjänst
- Avyttring av fordon
- Däck och däckhantering för egenägda fordon
- Korttidshyra av fordon

Servicekommittén ska dessutom:

- vara behjälpliga vid upphandlingar av fordon med en totalvikt över 3,5 ton genom separat uppdrag från [bolagsstyrelser](#) eller nämnder
- på uppdrag från fleet-management funktionen genomföra fordonrelaterade upphandlingar

- ansvara för att alla avtal kopplade till dessa riktlinjer läggs upp i avtalsdatabasen
- ansvara för att upphandlingar görs ~~av dessa avtal~~ med god framförhållning så att staden inte står avtalslös när avtal löper ut

Fleet-Management funktionens ansvar

Funktionen ska ansvara för kommunkoncernens riktlinjer avseende fordon. Det innebär ansvar för att:

- ta fram förslag på revideringar av riktlinjer avseende hur fordon ska införskaffas, utrustas, skötas, finansieras, administreras och avyttras inom Stockholms stad.
- Årligen pröva om använd finansieringsform ska ändras.
- ta fram förslag på anvisningar till riktlinjerna och att tillse att anvisningarna uppdateras vid behov.
- förvalta avtal kopplade till dessa riktlinjer.
- vara huvudkontakt mot leasingbolag, extern aktör för administration, service- och reparationsbolag, samt bilhandlare/importörer/generalagenter.
- stödja och höja kompetensen hos fordonsansvariga på nämnder och bolagsstyrelser i fordonsrelaterade frågor.
- bevaka så att riktlinjerna strävar till att nå de övergripande målen i enlighet med styrdokumentet:
  - FärdplanStrategi för fossilbränslefritt Stockholm 2050-2040
  - Miljöprogram för Stockholms stad 2016-2019
  - Framkomlighetsstrategi för Stockholm 2030
- ha god marknadsöversikt dvs. att göra kalkyler för och ekonomisk utvärdering av kommande fordonmodeller som följer Stockholms stads fordonskrav.
- föra dialog med servicenämnden om tidplan avseende upphandlingar och förändringar av riktlinjer, samt tillhandahålla erforderlig statistik.

- kartlägga fordonsbehov och årligen genomföra [förnyad konkurrensutsättningsamordnade avrop](#) utifrån Stockholms stads krav på fordon och behov av fordon för kommande år med en totalvikt om högst 3,5 ton samt tydligt kommunicera resultatet till [de](#) fordonsansvariga.
- stödja nämnder och [bolagsstyrelser](#) med kravställningen inför upphandlingar av fordon med en totalvikt över 3,5 ton
- att hålla förteckning över organisationsnummer och filialnummer på intranätet uppdaterad

Anskaffande av fordon

Förnyad konkurrensutsättning Samordnade avrop av fordon

Fleet-management funktionen ska årligen göra [en förnyad konkurrensutsättning på samordnade avrop av](#) fordon med en totalvikt på högst 3,5 ton för Stockholms stad baserat på inrapporterat behov från alla nämnder och [bolag](#). ~~Den förnyade konkurrensutsättningen görs i de fordonsklasser där merparten av fordonsbehovet finns.~~ [bolagsstyrelser](#). Den fordonsansvarige på respektive bolag och förvaltning ska årligen rapportera behovet av fordon inklusive bilpoolsfordon senast 1 september till fleet-management funktionen.

~~En lista på fordon som är möjliga för avrop enligt förnyad konkurrensutsättning ska finns på stadens intranät. Samtliga fordon på listan ska uppfylla riktlinjerna för hantering av fordon för Stockholms stad. För detta ansvarar fleet-management funktionen.~~

~~För fordon~~ [Fordon](#) med en tjänstevikt över 3,5 ton ~~görs ingen förnyad konkurrensutsättning, dessa fordon~~ kräver separat upphandling. [Ansvar](#) för dessa upphandlingar ligger på [respektive nämnd/bolagsstyrelse](#).

Offerter och beställningar av fordon

~~När en fordonsansvarig ska beställa ett fordon väljs fordonet från aktuell fordonslista på intranätet. En offert med specifik utrustning till fordonet, motsvarande verksamhetens behov, begärs av leverantören. Offerten stäms av med fleet-management funktionen och därefter gör den fordonsansvariga en beställning på fordonet. Se avtal i avtalsdatabasen.~~

För specialfordon gäller särskilda regler:

Ett specialfordon är ett fordon som inte finns tillgängligt i miljöbilsutförande på marknaden och/eller när användandet av ett konventionellt fordon är befogat. Ett specialfordon bör vid nyanskaffning uppfylla senast gällande avgaskrav.

Vid varje inköp av ett fordon som inte ryms inom miljöbils- eller miljölastbilsdefinitionen ska ärendet tas upp och prövas i respektive nämnd/bolagsstyrelse för beslut. Det är upp till varje enskild nämnd/bolagsstyrelse att avgöra vad som avses med specialfordon, men följande vägledande principer bör tillämpas:

Arbetsituationsskäl

Stadens verksamhet kan innefatta arbetsituationer där utbudet av miljöbilar inte är tillräckligt. I dagsläget saknas till exempel miljöbilar med fyrhjulsdrift vilket kan krävas i vissa situationer.

Den fordonsansvariga ska samråda med fleet-management funktionen innan upphandling/avrop/beställning av specialfordon sker. Detta för att säkerställa att det specialfordon som införskaffas så nära som möjligt följer dessa fordonsriktlinjer och att inte större avsteg än motiverat görs. Fleet-management funktionen är behjälpliga vid [förnyad konkurrensutsättning avrop](#) av specialfordon.

Finansiering

Fordon som Stockholms stad nyanskaffar med en totalvikt under 3,5 ton med undantag -för lätta lastbilar med separat flak (där det finns en luftspalt mellan hytt och flak), ska finansieras via [leasing i kombination med en option enligt avtal som finns i avtalsdatabasen enligt närmare riktlinjer i ”Fordonsstrategi för kommunkoncernen Stockholms stad”](#). [finansiell leasing i kombination med en option på ett garanterat restvärde från fordonsförsäljaren. Saknas rätt till momsavlyft används köp. Leasingperioden för bilar leasade av stadens förvaltningar ska vara 36 månader med möjlighet till förlängning och leasingperioden för stadens bolag ska vara minst 48 månader.](#) [Leasingtiden ska minst vara 48 månader. Se avtal i avtalsdatabasen.](#)

Lastbilar och bussar med en totalvikt över 3,5 ton samt lätta lastbilar med en totalvikt under 3,5 ton med en luftspalt mellan förarhytten och flaket skall köpas in och ej leasas då dessa ger rätten till fullt momsavlyft.

Rangordning och miljökrav vid nybeställning av fordon.

Alla fordon som ~~finns på fordonslistan på intranätet och~~ nyanskaffas som bilpoolsbilar, eller genom köp eller leasing ska vara miljöfordon. Det är den senaste av kommunfullmäktige antagna miljöbilsdefinitionen respektive miljölastbilsdefinitionen som ska följas.

Fordon under 3.5 ton som Stockholms stad nyanskaffar genom köp, leasing eller som bilpoolsfordon ska väljas utifrån följande rangordning. ~~Hänsyn ska tas till verksamhetens behov och krav.~~

1. Elfordon
2. Biogas, etanol och laddhybrider
3. Bensin och diesel
- ~~1. Elbil~~
- ~~2. Laddhybrid~~
- ~~3. Fordonsgas eller etanol/E85~~
- ~~4. Elhybrid, bensin eller diesel~~

~~Vid val av fordon enligt ovan ska en avvägning göras med hänsyn taget till verksamhetens behov och ekonomiska förutsättningar. I enlighet med strategin ska totalkostnadsperspektivet beaktas. Fleet manager-funktionen på miljöförvaltningen bistår i totalkostnadsanalysen. Vid val av fordon enligt ovan ska en avvägning göras med hänsyn taget till verksamhetens behov och ekonomiska förutsättningar.~~

Trafiksäkerhets- och utrustningskrav på fordon

~~Samtlig utrustning och krav nedan kommer att tas med som skallkrav vid den årliga förnyade konkurrensutsättningen som görs av fleet management funktionen för fordon med en totalvikt under 3,5 ton. För fordon med en totalvikt över 3,5 ton görs ingen förnyad konkurrensutsättning, dessa fordon kräver upphandling.~~

Personbilar

För nyanskaffning av personbilar som används inom Stockholms stad gäller att personbilen har:

- minst fem stjärnor vid provning enligt tidigare protokoll i det europeiska krockprovningsprogrammet (Euro NCAP), eller om tillverkaren kan uppvisa intyg om likvärdiga krockegenskaper.
- ISA, införandet av ISA är sedan tidigare beslut i kommunfullmäktige, Dnr 314-1099/2010.
- Elektronisk körjournal (gäller ej förmånsbilar).

- Alkolås, är sedan tidigare beslutat i kommunfullmäktige Dnr 314-1099/2010.
- ~~Stänkskydd fram och bak~~
- ~~Parkeringsensorer fram och bak~~
- ~~Gummimattor~~
- Dubbfria vinterdäck

Övriga rekommendationer:

- ~~Navigator~~
- ~~Handsfree funktion för telefon~~
- ~~Överdragsklädsel, minskar slitaget på säten och öka fordonets andrahandvärde vid avyttring~~

Lastbilar

För nyanskaffning av lastbilar ~~med en totalvikt på högst 3,5 ton~~ som används inom Stockholms stad gäller att de ska vara utrustade med följande teknik eller motsvarande:

- Antisladdsystem
- Krockkudde för förare och passagerare.
- ISA, införandet av ISA är sedan tidigare beslut i kommunfullmäktige Dnr 314-1099/2010.
- Elektronisk körjournal
- Alkolås, är sedan tidigare beslutat i kommunfullmäktige Dnr 314-1099/2010.
- ~~Backvarnare på täckta lastbilar (dvs. lastbilar som saknar glasrutor runt hela fordonet skall ha pipande ljud när lastbilen backar)~~
- ~~Stänkskydd fram och bak~~
- ~~Parkeringsensorer fram och bak~~
- ~~Gummimattor~~
- ~~Dubbfria vinterdäck~~

Övriga rekommendationer:

- ~~Navigator~~
- ~~Handsfreefunktion för telefon~~
- ~~Överdragsklädsel, minskar slitaget på säten och öka fordonets andrahandvärde vid avyttring~~

För fordon över 3.5ton gäller:

- ~~I-Shift (eller annan växellåda med motsvarande funktion)~~
- ~~ISA, införandet av ISA är sedan tidigare beslut i kommunfullmäktige Dnr 314-1099/2010.~~

- ~~Alkolås, är sedan tidigare beslutat i kommunfullmäktige Dnr 314-1099/2010.~~
- ~~Bäckkamera~~
- ~~Bäckvarnare (pipande ljud när bilen backar)~~
- ~~Får ej utrustas med regumerade däck~~
- Extern hydraulik skall ha biologiskt nerbrytbar hydragolja EN15439

Fordonsdrift

Service och underhåll för fordon

Alla fordon ska ha serviceavtal ~~tecknat med fordonsleverantören under hela leasingperioden. Lånebil vid service/repairation måste bokas i förväg.~~

Dekaler/foliering

~~Dekaler/foliering beställs av fordonsansvarig i samband med nybeställning av bil från billeverantören.~~

Dekalerna på fordon till nämnder ska följa Stockholms stads grafiska profil. Dekaler på fordon ägda av bolagen ska följa bolagens grafiska profil.

Fordonsdrift

Fordon med en totalvikt om högst 3,5 ton:

Fordon med en totalvikt om högst 3,5 ton ska användas inom staden i minst 4 år och med en körsträcka om minst 6 000 mil. Fordonen ska användas inom Stockholms stad till dess att båda kriterierna om 4 års ålder och 6 000 mil körsträcka uppnåtts.

Inget fordon med en totalvikt under 3,5 ton får vara äldre än 7 år eller ha körts mer än 12 000 mil. Fordonen inom Stockholms stad ska avyttras externt när något av dessa kriterier uppnås.

Kriterierna om max 7 års ålder och max 12 000 mils körsträcka gäller framför kriterierna om minst 4 års ålder och minst 6 000 mils körsträcka. Det betyder att om ex ett fordon kört mindre än 6 000 mil men ändå uppnått en ålder av 7 år så ska fordonet avyttras externt. Samma sak gäller om ett fordon kört 12 000 mil men inte uppnått en ålder av 4 år, fordonet ska då avyttras externt.

Lastbilar och bussar med en totalvikt över 3,5 ton:

Lastbilar och bussar är en stor investering. Inom stadens verksamheter finns få lastbilar och bussar och dessa körs ofta korta

körsträckor/år. Dessa ska klara miljözonsreglerna för tung trafik som gäller i Stockholms stad.

Körjournal

Det finns idag inget uttryckligt lagkrav på att ha körjournal men det är enligt rättspraxis ett viktigt bevismedel vid bedömning av bilförmån.

Det finns idag två sätt att föra körjournal:

1. Manuellt i varje bil
2. Elektroniskt

Alla Stockholms stads bilar ska föra körjournal. Fleet-management funktionen ansvarar för att elektronisk körjournal finns i ~~den förnyade konkurrensutsättningen~~ [samlade avropen](#) av fordon som sker årligen. På så sätt får förvaltningar/bolag elektroniska körjournaler i samband med nyanskaffning av fordon.

För befintliga fordon gäller att [förvaltningarnämnder](#) och [bolagsbolagsstyrelser](#) själva får bestämma om manuell eller elektronisk körjournal ska användas.

Förmånsbilar omfattas inte av kravet på ~~elektronisk körjournal~~ [elektronisk körjournal](#).

Däck och däckhantering (skifte av sommar/vinter hjul och däckförvaring).

Beställning av däck till fordon ska göras ~~från leverantören som Stockholms stad har i enlighet med gällande avtal med på området däck och däckhantering i avtalsdatabasen.~~ Vinterdäck ska vara odubbade.

~~Tjänsten kan delas upp i följande områden:~~

- ~~1. Inköp av däck till fordon~~
- ~~2. Skifte av sommar och vinterhjul~~
- ~~3. Förvaring av sommar och vinterhjul~~

~~Det ska vara möjligt att inom staden välja om nämnden eller bolaget vill använda denna tjänst eller lägga till dessa tjänster vid nybeställning av fordon. Se avtal i avtalsdatabasen.~~

Försäkring

S:t Erik Försäkring AB ansvarar för all hanteringen (upphandling och avtalsvård) av Stockholms stads försäkringar rörande fordon. Se avtal hos www.sterikforsakring.se

Administration

En upphandlad extern aktör ska sköta ~~all~~viss del av administration av Stockholms stads fordon. Detta underlättar betydligt uppföljningen av alla kostnader för alla fordon. Ett gemensamt administrationssystem ger många fördelar för fordonsansvariga och underlättar för fleet-management funktionen. Ett gemensamt system ger en enhetlig redovisning, spårbarhet av alla fordonskostnader och mycket bättre möjligheter till framtida uppföljningar och effektiviseringar. Det kommer även att förbättra möjligheten att förutse framtida fordonsbehov. Kostnaden för denna tjänst tas av respektive nämnd och ~~bolag~~. Se avtal i avtalsdatabasen-bolagsstyrelse.

Bränsle

Stockholms stad har sedan länge ett mål om att de fordon i miljöprogrammet 2016-2019 fastslagit delmålet "2.5 Fossil energi i transportsektorn ska minska". Fordon som kan tanka ett förnybart drivmedel ska tanka detta till minst 85 procent. Det betyder att samtliga fordon som kan drivas med förnybara drivmedel ska tanka förnybart i så stor utsträckning som möjligt, minst till 85 procent baserat på ett halvår (uppföljningar av detta görs av miljö- och hälsoskyddsnämnden). som kan tanka ett förnybart drivmedel ska tanka detta, för att bidra till minst 85 procent. Det betyder att samtliga fordon som kan drivas med förnybara drivmedel ska tanka förnybartmåluppfyllelsen av delmålet, utnyttja sin miljöpotential och i så stor utsträckning som det är möjligt, minst till 85 procent baserat på ett halvår (uppföljningar görs varje halvår). Se avtal i avtalsdatabasen tankas med förnybara drivmedel.

Avyttring

Vid avyttring ska i första hand undersökas om någon annan verksamhet inom Stockholms stad är i behov av fordonet i fråga. Detta sker med stöd av fleet-management funktionen som hjälper

den fordonsansvarige med att erbjuda fordonet till försäljning internt inom Stockholms stad. Dokumentation inklusive foton på fordonet ska tillhandahållas av den fordonsansvarige på nämnden/~~bolaget~~[bolagsstyrelsen](#).

I andra hand ska fordon avyttras externt. Stockholms stad ska vid extern avyttring alltid sträva efter att få marknadsmässigt betalt för fordonen.

Vid extern avyttring står valet mellan att utnyttja det garanterade restvärdet från fordonsleverantören ~~och i sista hand leasegivaren~~ eller att avyttra fordonen via upphandlat auktionsföretag. ~~Se avtal i avtalsdatabasen~~. Fordonsansvarig ska göra detta val i dialog med fleet-management funktionen.

~~Vid utnyttjande av det garanterade restvärdet hos fordonsleverantören eller i sista hand leasegivaren ska följande gälla: Kontroll av fordonet ska ske av köparen och säljaren vad gäller återställningskostnad/onormalt slitage. Om parterna inte kommer överens ska opartisk besiktningsman anlitas. Parterna ska då dela på kostnaden för besiktningsmannen. På ett fordon som brukats normalt kan det få förekomma mindre defekter på dörrar, skärmar och stötfångare som t ex mindre dörruppslag, stenskott och repor i lack, utan att detta ska betraktas som onormalt slitage. Förbehållen avseende det garanterade restvärdet ska vara klart definierade (återfinns i avtalsdatabasen) och ska innebära att risken inte överförs på leasetagaren.~~

Bilpool

Användandet av upphandlad bilpoolstjänst ska alltid övervägas för att ersätta personbilar med körsträckor under 750 mil/år. Det kan finnas skäl till att behålla fordon med korta körsträckor, eller nyanskaffa fordon där korta körsträckor förväntas.

Stockholms stad upphandlar en koncernövergripande bilpoolslösning, som är tillgänglig för anställda. Bilpoolslösningen ska baseras på respektive nämnds/bolags förutsättningar för att bidra till att skapa en bra helhetslösning och på nämnds/bolags behov. Den geografiska spridningen och närheten till andra verksamheter är viktig. ~~Se avtal i avtalsdatabasen~~.

~~Det ska finnas magnetdekalering för de verksamheter som vid användandet av bilpoolen vill säkerställa att det syns att det är Stockholms stad, nämnd eller något av stadens bolag, som framför bilpoolsbilen.~~

Ansvar för efterlevnad av [riktlinjerna](#)riktlinjer för fordon

Det är respektive nämnd och bolagsstyrelse som ansvarar för att riktlinjer [och anvisningar](#) för hantering av fordon för kommunkoncernen Stockholms stad i sin helhet efterlevs.

[Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för att ta fram och underhålla anvisningar till denna riktlinje](#)